

Men fatta mod

– modet att stanna kvar!

Predikan av Sune Fahlgren på Söndagen före Pingst 2019
i S:t Peters kyrka, Stockholm

Idag fortsätter vi att lyssna till budskapet i Jesu långa avskedssamtal med lärjungarna (Johannes evangelium, kap. 14–16). Jag läser några avsnitt ur avslutningen på samtalet.

Läsning (ur Eugene Petersons översättning i *The Message*).

Introduktion

För några veckor sedan var nyckelorden för min predikan: *Var inte rädd!* (Joh 14). Jag liknade då lärjungarna vid fågelungen som stod på boets kant och för första gången skulle kasta sig ut i luften.

Idag är nyckelordet *Men fatta mod!* (Joh 16) och jag ska likna lärjungarna vid en gren som böjer sig i vinden och förmår stanna kvar.

Allra först vill jag förklara varför jag valt att tala om den heliga Anden i kombination med Jesu uppmaning att "fatta mod". Vi förstår ju Bibelns budskap med hjälp av våra erfarenheter.

När skuggsidor avslöjas

I början av föregående vecka blev jag mycket modfälld. Ytterligare en av mina stora förebilder i livet har troligen begått allvarliga brott. Medborgarrättskämpen *Martin Luther King* hade en skuggsida som handlade om just det han kämpade mot i samhället. Rykten om otrohetsaffärer har länge florerat. Men det som nu kommit fram är – om det är sant – kompakt mörker.

Trots min besvikelse skulle jag ändå inte anse det rättvist att reducera pastor King till endast en våldtäktsman och förtryckare. *Ingen människa är bara sitt sämsta jag*, inte heller pastor King. Men glorian har hamnat mer

än snett. Han verkar nu vara ännu en i raden av mörkermän, i sämsta sällskap av katolska pedofilpräster och evangelikala megapastorer som *Bill Hybels*, och framstående teologer som *John Howard Yoder*, vars liv inte tål dagsljus. Skuggan faller också över den tro och kyrka som dessa representerar.

– Jag blev modfälld och bedrövad av dessa avslöjanden. Allvarliga frågor väcks om ledarskap, om sambanden mellan tro och liv, och hur komplex en människa är. Därför fastnade jag i dagens evangelium för Jesu uppmaning: *Men fatta mod!*

Jesu ord om Hjälparen som kommer

Så med sådana skandaler på näthinnan läste jag noggrant vad Jesus säger om Hjälparen, den heliga Anden, *Vännen*. Jesus talar här inte om speciella andliga upplevelser som att falla till marken eller symboliska beteenden som att lyfta händer. Han betonar hur viktig Anden är för att vi ska kunna leva som vi lär, för att vi ska kunna följa Jesus i en gudlös värld.

Låt mig åter få läsa ett avsnitt ur avskedstalets avslutning (Joh 16):

”När Vännen kommer ska han avslöja alla felen i den gudlösa världens uppfattning om vad som är synd, vad som gör en människa rättrådig och vad fördömelse innebär”.

Den grundläggande synden är att vi så ofta inte sätter tilltro till Jesus utan till andra. Det är Kristus vi följer och inte pastorerna King, Hybels eller Yoder. Och så säger Jesus dessa ord:

”När Vännen kommer, sanningens Ande, ska han ta er vid handen och leda er in i hela sanningen. Han lägger inte fokus på sig själv utan förklarar det som ska ske – liksom, för den delen, allt jag har gjort och sagt. Vännen kommer att hylla mig; han tar det som är mitt och ger det till er.”

Vi behöver verkligen Anden som den himmelsfarne Kristus sänder. Anden är ingen överkurs som pingstvännen eller karismatiker har patent på. Jesus har sänt sin Ande i världen för att vi ska kunna ta ryggen på honom

och utföra det uppdrag han gett oss. *Allt i kristen tro och kristet liv har den heliga Andens närvaro som både förutsättning och fortsättning.*

I slutet av avskedssamtalet konstaterar Jesus att lärjungarna kommer att svika honom för att rädda sina egna skinn. Mina tankar gick till ledaren Petrus lögner. Och så konstaterar Jesus: "I denna gudlösa värld kommer ni att få gå igenom flera svårigheter." Underförstått: "Ni är inte immuna mot denna gudlöshet, ens som mina lärjungar." Den ansedde aposteln Paulus konstaterar därför: "Det goda som jag vill det gör jag inte, men det onda som jag inte vill gör jag" (Rom 7:19):

Utifrån det perspektivet av ständiga problem säger Jesus: *Men fatta mod!* Och det är inte en hurtig uppmaning utan substans. Jesus tillägger: "Jag har besekrat världen, så fatta mod". Den segern vanns på korset, och den segern bekräftades i uppståndelsen. Och det är denna seger över gudlösheten som Anden, Hjälparen, ger till oss.

Kom, helig Ande, kom! (*Veni Sancte Spiritus*)

All kristen tro och allt kristet liv är alltså beroende av Hjälparen/Vännen. För vi inte ska glömma detta brukar den världsvida kyrkan betona bönen om Anden under de nio dagarna mellan Kristi himmelfärdsdag och Pingst: "Kom, helig Ande, kom!"

Men egentligen ber en kristen den bönen hela tiden och på många sätt. Låt mig ge några exempel i relation till den här gudstjänsten:

Förberedelserna inför den här predikan började med en bön: "Ande god, hjälp mig förstå Jesus ord. Kom till min hjälp, så jag kan ge bröd och inte stenar till församlingen". När alla medverkande idag samlades och bad inför gudstjänsten, gav vi uttryck för öppenhet för Andens ledning och hjälp. När vi inom kort ska fira nattvarden, ber vi före instiftelseorden en bön om att Anden ska komma över brödet och vinet så att det ger oss vad det betecknar.

Vi ber så därför att vi tror att Gud hör bön och sänder Anden. Därför lyssnar vi på predikan med förväntan. Därför erfar vi att gudstjänst är mer än ett program. Därför tar vi faktiskt emot Kristus i bröd och vin.

Tecken på Andens närvaro

Hur märks det att Anden är å färde? I avskedstalet ger Jesus tre tydliga tecken. Översvallande *glädje* är ett sådant uttryck (16:20–24). Ett annat är att *Jesus* – inte Anden – kommer *i centrum*. Och för det tredje så *fattar* människor *mod* när Anden verkar.

Anden är också förknippat med *växande*. Breven i Nya testamentet uppmanar oss att "vandra i Anden". Och i slutet av Johannes evangelium andas Jesus på lärjungarna och säger: "Ta emot, helig Ande". Och han andas på oss varje dag för att vi ska leva ett Andefyllt liv.

Andelivets utveckling är alltså viktigt. Vår personlighet är det kärl, i vilket den gode Anden bor och lägger sina gåvor, sin kraft.

Jag hörde för flera år sedan en historia av metodistmissionären Stanley Jones som belyser detta. Jones gjorde ett besök på ett sjukhus för personer med psykisk ohälsa i Indien. Där såg han en patient som hjälpte till vid ett bygge på sjukhusområdet med en upp- och nervänd skottkärra. Stanley Jones frågade varför han gjorde så och fick till svar:

"Tror du jag är tokig? Om jag vände den rätt, skulle man ju fylla den, och den skulle gå mycket tyngre".

En del kristna synes älska att arbeta med upp- och nervända skottkärror i Guds "tempelbygge". Det ska gå så lätt som möjligt. Man räknar bara med sin egen kraft eller tänker bara på sig själv.

Till kristenlivets utveckling hör – för att hålla oss till bilden – att vi vänder skottkärran rätt. Vår personlighet måste växa och mogna så att den kan bli ett allt lämpligare kärl för den andliga kraften, ett redskap för Hjälparen som bor i oss (1 Kor 3:16).

Vad innebär det egentligen "att fatta mod"?

Låt oss återvända till det konstaterande som Jesus gör allra sist i sitt avskedssamtal. Fritt översatt säger han: "I den här världen blir det aldrig

riktigt lugnt. Det är aldrig hundra procent bra. Löser man ett problem så kommer ett annat. Chockbeskedet om pastor King är inte det sista.”

Denna dystra insikt är en utgångspunkt för predikans sista punkt om vad det innebär att fatta mod. Och här lånar jag tankar från Tomas Sjödin. Jesus har inte gjort tillvaron enklare. Han har inte gett lärjungarna någon gräddfil i tillvaron. Kyrkans medlemmar är inte syndfria.

Varje tid och varje plats – också S:t Peters församling – behöver därför människor som är modiga nog att älska det halvfärdiga och stå kvar – mitt i det motstridiga, mitt i blåsten.

För några år sedan lärde jag känna en melkitisk präst i en by utanför Nablus i Palestina. Prästen hade varit verksam i samma församling i nära tjugo år. När han berättade för mig om sina år där, kom det fram att han med jämna mellanrum känt sig färdig med sin insats och varit beredd att bryta upp: ”Jag tyckte att jag gett byn och församling det jag har att ge”.

Så en morgon, när han hade läst ett avsnitt i Johannes evangelium vinstocken (kap 15), så tittar han ut på träden utanför. Ett av de stora och kraftfulla träden hade under natten knäckts i den starka vinden, på gränsen till orkan. Många andra träd hade knäckta grenar.

Men vinstockarna hade klarat sig. Den hade böjt sig vinden. Några av vinstockarna hade genom årens oväder böjt sig så djupt att de nästan rörde vid marken med de lägsta grenarna.

– Då insåg jag vinstocken är bilden av mitt uppdrag på jorden, så prästen.
– Jag ville ibland inte bo där det stormade så hårt ibland. Jag hade en längtan bort, till en annan plats än den här byn. Jag ville ha något mer spännande och något nytt.

Prästen tittar på mig och säger med eftertanke: ”Jag sökte omväxling snarare än utveckling.”

Frestelserna att vilja bryta upp hade fortsatt att komma, även efter den där morgonen när han fick syn på vinstocken vars grenar hade böjt sig ända till marken i de återkommande ovädren.

– ”Men jag har lärt mig att bemästra flyktkänslorna och ledan genom att tänka på träden. *Min utmaning blev att inte att flytta, utan att böja mig.*”

Av prästens berättelse förstod jag att detta inte innebar något viljelöst, och uppgivet, utan det skedde i enligt men hans djupaste vilja. Han ville förbli trogen den plats, som på ytan just då verkar så ospännande. Prästen i byn fattade mod. Han stannade kvar, så som Jesus sa om hemligheten med att vinstocken bär frukt: ”Om någon är kvar i mig, stannar kvar....”(Joh 15:5).

En ny syn på ledarskap

Bilden av vinstocken ger oss ett viktigt perspektiv på allt ledarskap. Ofta ser vi på ledaren som någon som går före och några följer efter. Men när vi lyssnar till Jesu ord idag måste vi säga att det är minst lika sant att ledarskap är någon som orkar *stå still*, när det mesta runt omkring rör på sig och är osäkert.

Med ledarskap menar jag vad föräldrar utövar, vad var och en av oss utöver när vi tar ansvar, och förstås allt formellt ledarskap i den församling och det samhälle vi alla bygger på.

Som Tomas Sjödin brukar säga så är ledare ”*den som är beredd att betala det pris det innebär att ta människors frustration, oro och bekymmer på allvar. Och så bära det utan att förtvivla. Att också orka bära motstridiga viljor. Utan att tappa modet, det vill säga att bära tron på att det kommer att gå vägen. Att vara ledare är att härbärgera det som just då inte kan lösas. Det är att gå in under andras bördor.* Och ju fler människor man öppnar sitt hjärta för, desto fler ryms där. Guds rike har en besynnerlig matematik. Men den som försöker begriper. ”

Jag skulle inte kunna säga detta i dag utan en förvissning om att Anden kommer vår svaghet till hjälp; att Jesus sänt Vännen som ska leda och hjälpa oss. *Så fatta mod!* Modet att också stanna kvar, även när det är skakigt och ospännande. Anden gör det lärjungaskapet möjligt.
Amen.